

Slovenski glasnik.

Slovensko slovestvo. V J. R. Milčevej tiskarni v Ljubljani je ravnokar izšla knjiga pod naslovom: „Nauk o harmoniji in generalbasu, o modulaciji, o kontrapunktu, o imitaciji, kánonu in fugi s predhajajočo občno teorijo glasbe in s pristavkom o harmonizovanju starih tonovih načinov z glavnim ozirom na učence orglarske šole“. — Spisal Anton Fœrster, vodja orglarske šole itd. v Ljubljani. — Knjiga obseza 94 strani v velikej ski in velja 1 gld. 30 kr., po pošti pod križnim ovitkom 5 kr. več. — Dobiva se samo pri J. R. Milci v Ljubljani, Stari trg št. 19. — „Jugoslavjanskega Stenografa“, kateri list izdaje naš marljivi rojak prof. Anton Bezenšek v Sofiji, smo ravnokar sprijeli IV. tečaja zadnje (6.) číslo. Ločenim po cirilskem in latinskem črkopisu iskati nam je južnim Slovanom jedinstva jedino le v stenografiji in lep dokaz o tem nam je baš navedeni list. V njem čitaš slovenske, hrvatsko-srbske in bolgarske pesni, članke itd., združene v jedinstvu stenografske umetnosti in kar je jugoslovanskim idealistom še politična sanja — namreč združenje jugoslovanskih plemen — vidiš tukaj teoretično in praktično na literarnem polji uže izvedeno. List stane na leto 2 gld. av. v. Kdor se hoče nanj naročiti, ni mu treba takoj pošiljati naročnine, nego naj samo svoje ime priglasí „uredništvu Jugoslavjanskega Stenografa v Sofiji“. — V zalogi J. Giontinijevej izšla je ravnokar knjižica: Stenographisches Gebetbuch für katholische Studirende. S pomočjo gospodov J. Gnjezde, R. Merčuna, profesorja T. Zupana sestavil jo je gospod dr. Janez Gogala, častni kanonik in profesor na tukajšnjem višjem gimnaziji. Tekst pa je lično stenografován od profesorja Heinricha. Stenografovane so tudi slovenske pesni: „Pred stolom“, „Pred Bogom“, „Pred govorom“, „Po govoru“ in cesarska. Cena knjigi je 1 gld. — Uže zadnjič smo omenjali na tem mestu, da je „Matica slovenska“ iz Prage prejela na novo natisnjeni „Prirodopis živalstva“, ki ga je po petnajstem nemškem izdanji A. Pokornega povsem predelal in poslovenil prof. Fr. Erjavec v Gorici. Denes temu še dostavljamo, da ima knjiga 522 dobrih podob, da je jako lepo tiskana in ukusno in solidno v platno vezana, s kratka, gotovo najlepša šolska knjiga, kar jih je bilo dozdaj izdanih v slovenskem jeziku. Predložena je tudi uže naučnemu ministerstvu, da jo odobri za učno knjigo. — V „Narodnej tiskarni“ v Ljubljani se tiska in bode skoraj dotiskana druga lepa 15 tiskanih pol obsežna šolska knjiga: Občna zgodovina, III. del: Novi vek, katero je spisal neutrudni naš pisatelj gosp. Janez Jesenko, c. kr. gymn. profesor v Trstu. — Ed. Musil na Dunaji (Wien, Tuchlauben 6) priredil je novo izdanje Musilovih pisank s slovenskim tekstom in z raznimi zgodovinskimi podobami. Vsa zbirka se pošilja na ogled zastonj in franko. — G. Fr. Kosec, župnik v Truškah pri Kopru, izdal je uže pred polu-letom oznanjeno knjigo „Spovednik in njega služba“. Knjiga 304 strani vélike osmerke obsežna je na prodajo pri g. pisatelji in v katoliškej bukvarni v

Ljubljani ter stane 1 gld. 20 kr. — V „Narodnej tiskarni“ je g. V. Eržén dal na svetlo „Zbirko štirih na slovenski jezik preloženih povestij.“ Vsebina Osveta — Naib in Gusmala — Moj prijatelj Werestyeski — Mati Alfonza. V Ljubljani 1881. Založil izdajatelj. — Natisnila „Národna tiskarna“. Delce obseza 3 tiskane póle. Cena 15 kr., s pošto 17 kr. zvezek. Dobiva se pri g. pisatelji in tudi v „Národnej tiskarni“.

Marko Jurčič †, oča pokojnemu pisatelju Josipu Jurčiču, umrl je 4. junija t. l. na Muljavi pri svojem sinu Antonu v 81. letu svojega življenja. K smrti mu je kolikor toliko pripomogla velika žalost za svojim ljubljnim sinom Josipom. Bodi mu lahka zemlja!

Odbor za Jurčičev spomenik je do sedaj uže nabral ter v podpornem obrtnem društvu na obresti naložil nad 1000 gld. Najbolj se je do sedaj s svojim doneskom obneslo mesto Kranj, kjer je mej ondotnjim meščanstvom g. prof. Davorin Karlin nabral 117 gld. 30 kr. — Notranjski rodoljubi napravijo v teku tega meseca v Dolenjem Logatci veliko narodno veselico v prid „Jurčičevej ustanovi“, iz katere obrestij se vsako leto nagradi kakšno literarno delo. Vivat sequens!

V *Ljubljani* je v začetku m. m. umrl Josip Piller, 78letni upokojeni svetovalec c. kr. dež. sodnije, jeden izmej zadnjih treh še živih sošolcev Preširnovih. Kakor Preširen, tako je bil tudi Piller nekaj časa učitelj pesniku Anastaziju Grünu, ko je ta bival v Klinkowströmovem zavodu na Dunaji.

Občni zbor „Glasbene Matice“ dne 20. junija 1881. Iz poročila tajnikovega in blagajnikovega je razvidno, da „Glasb. Matica“, čeravno nema velike podpore, dobro deluje za domačo glasbo. Pretečeno leto je to društvo razposlalo svojim udom sledeče muzikalije: „Zbirko slovenskih napevov, ubranih za čvetero ali petero moških glasov. Zvezek VII. in VIII.; „Lavoriko“, zbirko moških čveterospevov in zborov v posameznih glasovih; dr. Benj. Ipavčevo „koncertno kadriljo“ za glasovir in poročilo o društvenem delovanji za 1879. in 1880. leta. Odbor je kupil v društveno last Ant. Hajdrihoviš skladeb I. zvezek in bo skrbel, da se kmalu tiskajo v posameznih glasovih „Lavorike“. Odbor je prosil pri c. k. deželnej vladi državne podpore in upati je, da jo društvo tudi dobi. Kranjska hranilnica pa je tudi letos darovala društvu 50 goldinarjev. Blagajnično stanje je ugodno in izkaz računom kaže, da je imelo društvo koncem decembra 1880 l. glavnice 840 gld. 25 kr. (ustanovnine); vseh dohodkov je bilo 966 gld. 92 kr., stroškov 874 gld. 3 kr., tedaj znaša ostanek 92 gld. 89 kr. v gotovini in navedena glavnica. Po želji gosp. Domicelja prevzame „Glasb. Matica“ za Miroslava Vilharja spomenik nabrane darove v znesku okolo 270 gld. ter bode skrbela, da se ta znesek pomnoži in prëljubljenemu slovenskemu skladatelju kar je mogoče kmalu postavi spodoben spomenik. V odbor so bili izvoljeni: gg. Franjo Ravnikar (predsednik), Feliks Stegnar (blagajnik), Franjo Drenik, Vojteh Valenta, Josip Maier, dr. Karel Bleiweis, Anton Foerster, Fran Hlavka, P. Angelik Hribar, Anton Nedvêd, Anton Razinger, dr. Josip Starè, Dragotin Žagar, vsi ti v Ljubljani; Simon Gregorčič, kaplan v Rifenberku, Danilo Fajgelj v Tolminu, Franjo Grbič v Cirknici, dr. Benj. Ipavec v Gradci, Matija Šuštersič v Krškem, Ivan Žerovnik v Gorjah, Anton Gnjezda v Zagrebu. V. Valenta.

Staroslovanski napevi. V Zagrebu je iz knjigotiskarskega i litografičkega zavoda C. Albrechta te dni izšla: „Hrvatska misa, spjevao ju in napjev glasbotvorio godine 1725 o. Petar Knežević, magister chori (rodjen godine 1702. v Kninu, umro godine 1768. u Sinju u Dalmaciji. Uz pjesme sv. apostola Cirila, sv. Adalberta i dr. Abbé Liszta za moški zbor udesio Fr. Š. Kuhač. Troškom izvršajućoga odbora za hrvatsko hodočašće u Rim godine 1881.“ (Partitura).

V. Valenta.

† *Franjo Krežma*, mladi hrvatski umetnik na goslih, znan tudi ljubljancanom, ko je 20. julija 1877. koncertoval s svojo sestrico Ano v čitalnici in vse občinstvo očaral s svojo izredno igro, umrl je 17. junija v Frankfurtu, kjer je bival koncertni mojster pri slovečej Bilsejevej kapeli, ki ima svoj stalni sedež v Lipsku. Ranjki se je rodil v Osieku leta 1862. in po končanih studijah bival v dunajskem konservatorji; vodil ga je oče po svetu in je v Parizu, v Milani, v Rimu in sploh povsod z največjo pohvalo koncertoval. Od njegovih skladb bodi omenjena le ona op. I., katero je našej „Glasbenej Matici“ daroval in jo je ta dala tudi tiskati; skladba je za gosli in glasovir in ima naslov „Moje sanje“. S to skladbo je pokazal K. tudi svoj lepi talent za kompozicijo.

V. Valenta.

„*Vienac*“, ki je nedavno prinesel Jurčičevo podobo, priobčil je v svojih zadnjih dveh številkah tudi dobro pisan životopis njegov.

G. dr. Ignacij Klemenčič, asistent na gradskem vseučilišču, izročil je nedavno dunajske akademiji znanostij razpravo: „Ueber die Dämpfung der Schwingungen fester Körper in Flüssigkeiten“, da jo natisne v svojih spisih.

Iz *Prage* se nam piše sredi junija: Nedavno je izšla tu knjiga z naslovom: *Literatura na Slovensku, její vznik, rozvoj, význam a úspěchy*. Napsal Jaroslav Vlček. 16 tiskanih pól v 8^{ki}. Čital sem o tej knjigi mnogo kritik, čeških, slovaških in nemških, slišal tudi referate o njej v raznih društvih, a povsodi se pravi, da je knjiga izvrstna. Dosedaj niso imeli Slovaci nikakešne literarne zgodovine. Čehi so trdovratno molčali o njih, ostali svet jih ni poznal, le tu in tam je napisal kakšen članek o slovaški literaturi ta ali oni ruski učenjak. To je torej jedina knjiga, ki nam kronologično in pragmatično podava razvoj slovaške literature. Ta knjiga je pa tudi prvo delo g. J. Vlčka, jako nadarjenega in pridnega Slovaka. — Narodní divadlo zove se krasno monumentalno delo v velikem formatu s podobami, katero bode vsestransko opisalo veliko narodno gledališče. Vse delo bode obsezalo kakih 6—8 zvezkov; prvi je uže izšel in prinesel lepo podobo gledališča, posamične kose ornamentike, obraz dr. Riegra in arhitekta Joz. Zitka. Urednika sta mu Fr. Šubert in slikar O. Pinkas. Cena vsakemu zvezku 80 kr. — Jurčičevo biografijo so prinesli tudi „Květy“. Posneta je po „Slov. Nar.“, sestavil jo J. J. T. (to je Toužimský). Nekrolog o Jurčiči ima tudi „Ruch“. V dijaškem društvu „Slavia“ čital je slovensk visokošolec njegov nekrolog. — „Ruch“ prinaša v poslednji številki od 25. maja razpravo o življenji in delovanji dr. J. Bleiweisa, katero je predaval g. J. V. Lego na slovenskem večeru v „Uměleckej Besedi“ dne 14. majnika. Tudi Miklošičevo podobo in kratko biografijo prinaša „Světozor“, ki je uže pred dvema letoma objavil tudi Jurčičev životopis s podobo.

O našem slikarji Janezu Šubici, ki sedaj slika v narodnem gledališči, piše češki listi kaj pohvalno. „Narodní listy“ od 10. maja mej drugim pravijo: „Pokud malířských sil, ve „foyeru“ zaměstnaných, se týká, poznali jsme v Šubicovi sílu, zejména v koloristickém ohledu vynikající. Kresba umělce toho je naskrze správná a jistá, modellace měkká, podrobná, i v pŕiltonech bedlivá, barva jeho životná a svítivá.“ Te vrstice je pisal znani estetik in poznavatelj slikarstva prof. dr. Miroslav Tyrš.

Češki pesnik Svatopluk Čech je dobil od španjske vlade zlato medalijo težko 100 gramov v darilo za najboljšo pesen češko v slavo Calderonu, čigar smrti se je sedaj dvestoletnica praznovala. Svatopluk Čech ima tudi državno štipendijo kot izvrsten pesnik, na leto 400 gld.

Nedavno je bil tu v Pragi g. Penížek. V „Uměleckej Besedi“ je predaval v društvu „Akademiků židů“ (Penížek je namreč žid) o Preširnu. Čital je najlepše njegove pesni v češkem prevodu in dodaval tu in tam pojasnila iz življenja Preširnovoga. G. Penížek pozna naše literarne razmere kaj dobro, čital in proučil je vse, kar se je sploh do sedaj pisalo o Preširnu. Prevodi njegovi so v jezikovem oziru dovršeni in tudi, kar se vsebine tiče, še precej natančni. Pa kako more žid Preširna umeti, kako ga more čutiti! Govoril je o njem tako frivolno, da me je grabila jeza! Kar se stvari same tiče, trdi g. Penížek, da Preširen in Čelákovský nista osebno občevala, ker je bil Čelákovský ravno takrat, ko je Preširen na Dunaji študiral, v nekež plemenitaškež rodbini domačim učiteljem. Dalje pravi, da Preširen ni bil nikdar v Pragi. (Tega tudi nihče trdil ni. Ured.) Najbolj neverjetno in nerazumljivo se mu pa zdi, kar se govori o Preširnovoj ljubezni. Ta idealna ljubezen Preširnova, (da s svojo Julijo ni občeval), nastala je, pravi, v glavi slovenskih literarnih historikov. (Ko bi g. Penížek poznal tiste žive vire, iz katerih so zajemali slov. lit. historiki, sodil bi o tej stvari drugače. Ured.)

V Taboru je umrl dne 4. junija ravnatelj ondotnjemu realnemu gimnaziju g. Václav Křížek. To je bil mož o nas južnih Slovanih jako zaslužen. Bil je svoje dni profesor v Varaždinu, spisal in izdal je pozneje anthologijo južnoslovansko. Ta knjiga je zelo razširjena po Češkem, skoro vsak višjigimnazijalec jo ima. Oni dijaki pa, ki so študirali pod njim, znajo vsi kolikor toliko srbski, hrvatski in slovenski. Pripovedujejo mi njegovi učenci, s kakim navdušenjem jih je učil srbske narodne pesni čitati in prelagati. Tudi g. Penížek je njegov učenec. Sicer je bil mož učen historik, ki je izdal mnogo zgodovinskih učil v češkem in nemškem jeziku. Nedavno je bil za neko zgodovinsko mapo odlikovan z zlato medalijo.

„*Stihotvorenija K. K. Slučevskago*“ knjiga II. 1881. St. Peterburg. Marljivi pesnik podaje, mej nekaterimi proizvodi tudi precej prav dobrih, dovršenih čuvstva polnih pesen. — Dmitrij Kajgorodov, profesor St. Peterburgskega lésnega zavoda izdaje: „*Besêdy o russkom lêsê s podobami*. Posebni namen pisatelju, opisati razno drevje, je vzbuditi v narodu ljubav do drevja in zabraniti tem potem njegovo iztrebljevanje. R.

LJUBLJANSKI ZVON* stane vse leto 4 gld., pol leta 2 gld., četvrt leta 1 gld. Naročnina pošilja se upravnistvu v „Narodnej tiskarni“ v Ljubljani.

Založniki: dr. I. Tavčar in drugova. — Za uredništvo odgovoren: Fr. Levec.

Tiska „Národna tiskarna“ v Ljubljani.